

Rådmannens budsjettforslag

Presentasjon i kommunestyremøte 24. oktober 2024

GRAN KOMMUNE

Rådmannens innledning

2024	#10
2023	#81
2022	#23
2021	# 3
2020	#64

Faksimile:
Hadeland.no, 22.08.2024

Faksimile: Kommunal rapport, 03.10.2024

Gran leverer i flere sektorer og **SUSER INN** på en 10. plass på årets kommunebarometer.

Før vi snakker om 2025...
- hvordan ser økonomien ut i 2024?

Hva betyr dette resultatet inn i neste års budsjett?

Status etter økonomisk rapportering per september

Sentrale inntekter

Beløp i 1000

	Rev. bud hiå. 2024	Regnskap hiå. 2024	Avvik i kr hiå.	Oppr. bud. 2024	Rev. bud. 2024	Avvik i kr
Frie disponible inntekter						
Inntekts- og formuesskatt	-351 024	-353 394	2 370	-460 557	-460 557	-3 000
Rammetilskudd	-394 406	-391 855	-2 551	-501 199	-501 199	-6 800
Eiendomsskatt	-18 750	-19 799	1 049	-25 000	-25 000	1 000
Andre generelle driftsinntekter	-58 337	-54 684	-3 654	-83 310	-85 810	0
Sum Frie disponible inntekter	-822 517	-819 732	-2 785	-1 070 066	-1 072 566	-8 800

Finansinntekter og -utgifter

Beløp i 1000

	Rev. bud hiå. 2024	Regnskap hiå. 2024	Avvik i kr hiå.	Oppr. bud. 2024	Rev. bud. 2024	Avvik i kr
Finansinntekter/-utgifter						
Renteinntekter	-7 614	-8 334	720	-8 923	-12 923	1 800
Utbytte og eieruttak	-4 000	-7 682	3 682	-4 000	-4 000	3 700
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-525	-2 696	2 171	-700	-700	0
Renteutgifter	25 213	31 825	-6 612	56 493	53 993	3 000
Avdrag på lån	35 914	33 073	2 841	58 646	58 146	3 000
Overføring til investeringsregnskapet	0	0	0	0	0	0
Sum Finansinntekter/-utgifter	48 987	46 186	2 802	101 516	94 516	11 500

GRAN KOMMUNE

Beløp i 1000

	Budsjett hiå. 2024	Regnskap hiå. 2024	Avvik hiå.	Avvik i % hiå.	Budsjett 2024	Årsprognose	Prognose årsavvik
Sentrale inntekter	-822 517	-819 732	-2 785	-0,3 %	-1 072 566	-1 063 766	-8 800
Sentrale utgifter	0	0	0	0,0 %	59 000	59 000	0
Netto finansutgifter og inntekter	48 987	46 186	2 802	5,7 %	35 516	24 016	11 500
Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner	-639	-739	100	15,7 %	-589	-589	0
Til disposisjon	-774 169	-774 286	117	0,0 %	-978 639	-981 339	2 700
Rådmann og stab	33 041	33 070	-29	-0,1 %	42 798	43 698	-900
Fellestjenester	27 214	28 425	-1 211	-4,5 %	77 829	73 829	4 000
Oppvekst	209 066	214 258	-5 192	-2,5 %	285 566	289 066	-3 500
Familie og velferd	211 747	219 319	-7 571	-3,6 %	254 350	261 350	-7 000
Helse og omsorg	189 090	202 833	-13 744	-7,3 %	253 750	271 250	-17 500
Kultur og samfunn	74 565	74 464	101	0,1 %	136 122	138 122	-2 000
Kultur og samfunn - VAR	-29 628	-27 763	-1 865	-6,3 %	-38 262	-35 562	-2 700
Politiske organer	6 667	6 795	-128	-1,9 %	7 609	8 109	-500
Overordnede inntekter og utgifter	-82 123	-88 400	6 277	7,6 %	-41 123	-41 123	0
Sum disponering	639 639	663 002	-23 363	-3,7 %	978 639	1 008 739	-30 100
Merforbruk +/-mindreforbruk -	-134 530	-111 284	-23 246	17,3 %	0	27 400	-27 400

Prognose vs. Budsjett 2024

Netto driftsresultat

Vedtatt budsjett 2024

- budsjett negativt netto driftsresultat 4,5 mill. kroner (-0,3 %)
- avsetning til disposisjonsfond 2,7 mill. kroner

Prognose per september for 2024

- prognostisert 27,4 mill. kroner svakere resultat enn budsjett
- prognose tilsier netto driftsresultat 49,9 mill. kr pga inntektsføring av midler for «Hans» (82,1 mill. kr påvirker 2024)
- prognose justert for «Hans» tilsier negativt netto driftsresultat 32,2 mill. kroner (-2,3 %)
- behov for bruk av disposisjonsfond 24,7 mill. kroner

GRAN KOMMUNE

Status disposisjonsfond

	Sum disposisjonsfond	Avsetning til disposisjonsfond 2024	Bruk av disposisjonsfond 2024
Sum alle disposisjonsfond pr 01.01.2024	202 412 288		
Bruk og avsetninger disposisjonsfond			
Opprinnelig avsetning budsjettet 2024		3 049 000	300 000
K-sak 6/24 Solenergianlegg ved kommunale formålsbygg - utførelse			1 200 000
K-sak 27/24 Opparbeidelse av Skutelandet friområde			450 000
K-sak 64/24 Behandling av søknader om kommunalt tilskudd til bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet 2024			1 438 000
K-sak 99/24 Reparasjon av heis i Bjonerua omsorgsboliger			400 000
Sum avsetning og bruk		3 049 000	3 788 000
Netto budsjettet avsetning/bruk årets drift	-739 000		
Saldo disposisjonsfond ved utgangen av perioden i hht budsjett	201 673 288		

- Oversikten inneholder vedtak per september

GRAN KOMMUNE

Budsjett og økonomiplan

2025-2028

GRAN KOMMUNE

Overordnet kommuneøkonomi

KS med nytt anslag:

Kommunene går med 15 milliarder kroner i underskudd i år

**«nysaldering» i desember
Uvisst hva det kan bety
for Gran kommune**

**Kommunene fortviler over statsbudsjettet:
- Gir ikke mulighet til å fortsette med det tilbudet vi har hatt**

LES OGSÅ

Mulig underskudd på over 35 millioner: - Vi må se på nivå og kvalitet på tjenestene vi leverer

**Statsbudsjettet 2025
Økning i (u)frie inntekter
= 5,15 mrd**

**Uttalelse
fra KS**

Selvsagt må kommuner og fylkeskommuner tilpasse seg de nasjonale økonomiske rammene og prioriteringer som følger av en mer spent sikkerhetspolitisk situasjon. Men hvis den økonomiske situasjonen blir for krisepreget, kan det bli for mange hastverkspregede kutt og mindre av den langsiktige omstillingen og effektiviseringen som kreves. Vi ser tendenser til det allerede.

Syssetsetting

Andel sysselsatte i prosent
av befolkningen

65 %

Hele Norge

66 %

Ansatte i helse og omsorg
(prosent av alle
kommunalt ansatte)

49 %

45 %

Demografi

Andel av befolkningen i
yrkesaktiv alder
(20-66 år)

Gran
59 %

Hele Norge
61 %

Gran
29 %
av befolkningen er
over 60 år

Hele Norge
24 %
av befolkningen er
over 60 år

Utenforskap

Gran

Hele Norge

Gran

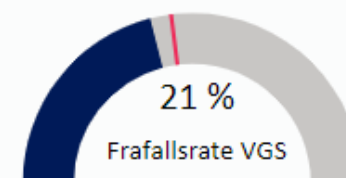

13 %
Barn i familier med
vedvarende
lavinntekt

Hele Norge

12 %
Barn i familier med
vedvarende
lavinntekt

Kommunen ligger 2
prosentpoeng lavere enn
landsgjennomsnittet

Økonomi

Handelslekkasje
i bo- og
arbeidsmarkedsregion:

-2 %

74 %
Andel lånegjeld

Gran

31 %
Andel kun
grunnskole

Hele Norge

25 %
Andel kun
grunnskole

Plan og regulering

Har / Har ikke

Regulert næringsareal

Regulert boligareal

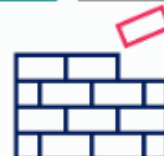

Sentrumsutvikling

Infrastruktur

Har / Har ikke

Hovedvei

Togstasjon/hurtigbåtkai

Flyplass

Videregående skole

GRAN KOMMUNE

Perspektiver i budsjett og økonomiplan

Regionalt samarbeid

- Bytte av fylkestilhørighet
- Videreutvikling av interkommunale samarbeid
- Samhandling mellom forvaltningsnivåer

Befolkningsvekst

- Profilering av gode kommunale tjenester
- Kommunikasjon og markedsføring
- Samskaping med sivilsamfunnet

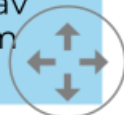
Folkehelse og livsmestring

- Motvirke utenforskap
- Helsefremmende arbeid
- Folkehelseperspektiv i all kommunal planlegging

Strukturelle grep

- Reduksjon i antall kommunale tjenestesteder
- Prioritering av investeringer i formålsbygg
- Omprioritering av ressurser mellom tjenestene

Rammebetingelser

- Skatteinngang gjennom sysselsetting og næring
- Utjevning gjennom inntektssystemet og rammetilskudd
- Oppgavedeling mellom forvaltningsnivåer

Omstilling og tjenesteutvikling

- Avstemme forventninger mot levering av tjenester
- Rekruttering og kompetansebygging
- Innovasjon og digitalisering

Stedsutvikling

- Areal- og næringsutvikling
- Utvikle bokvaliteter, natur og kulturlandskap
- Bygge robust infrastruktur

Klima og miljø

- Miljøperspektiv i all kommunal planlegging
- Bevisst energipolitikk
- Tilpasning av forbruk

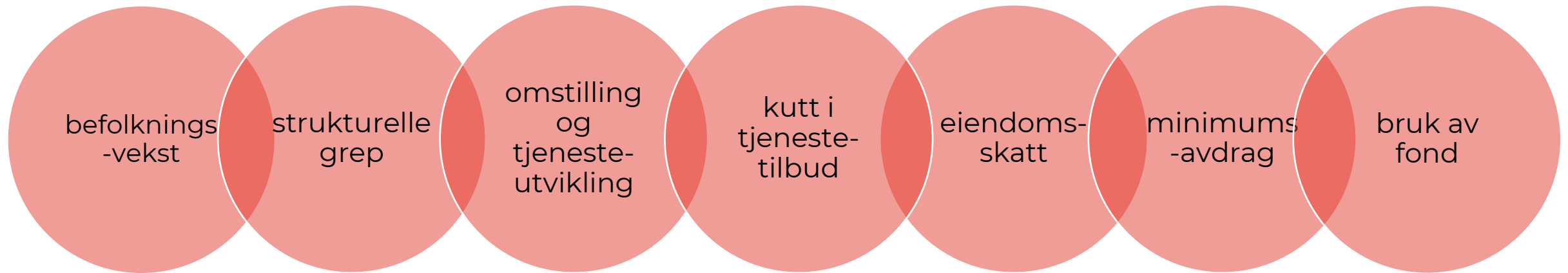
Samfunnssikkerhet og beredskap

- Oppdatere risiko- og sårbarhetsanalyser
- Ajourholde beredskapsplaner
- Forebygge hendelser

Handlingsrom – bærekraftig økonomi

Statsbudsjettet for Gran kommunes del

- omlegging inntektssystem – oppdaterte kostnadsnøkler, økt inntektsutjevning, overgangsordninger + 9,05 mill. kroner
- bemanning barnehager + 0,47 mill. kroner
- opptrappingsplan psykisk helse + 0,39 mill. kroner
- styrking fosterhjemsområdet + 0,3 mill. kroner
- skjønnstilskudd 1,8 mill. kroner (+ 0,8 mill. kroner vs. 2024)

Øvrige forutsetninger - utvalg

- lønnsoppgjør +4,5 % avsatt sentralt
- prisvekst +3,5 % inkludert i rammetildelinger
- pensjonskostnader som aktuarberegning – ny offentlig AFP ikke inkludert, kommer tilbake i mai
- eiendomsskatt 3,5 promille, + 10 % justering takster

GRAN KOMMUNE

Økonomiske nøkkeltall

1 500 023

Totale driftsinntekter

1 470 471

Totale driftsutgifter

201 673

Disposisjonsfond

5 847

Netto driftsresultat

-0,4 %

Driftsresultat i prosent av driftsinntekter

13 608

Antall innbyggere

60 105

Renteutgifter

70,9 %

Andel lånefinansiering

1 300 827

Netto lånegjeld

54 682

Avdrag

371 457

Årlige investeringer

27 500

Eiendomsskatt

6,3 %

Netto finans og avdrag i % av

Vurdering av økonomisk utvikling

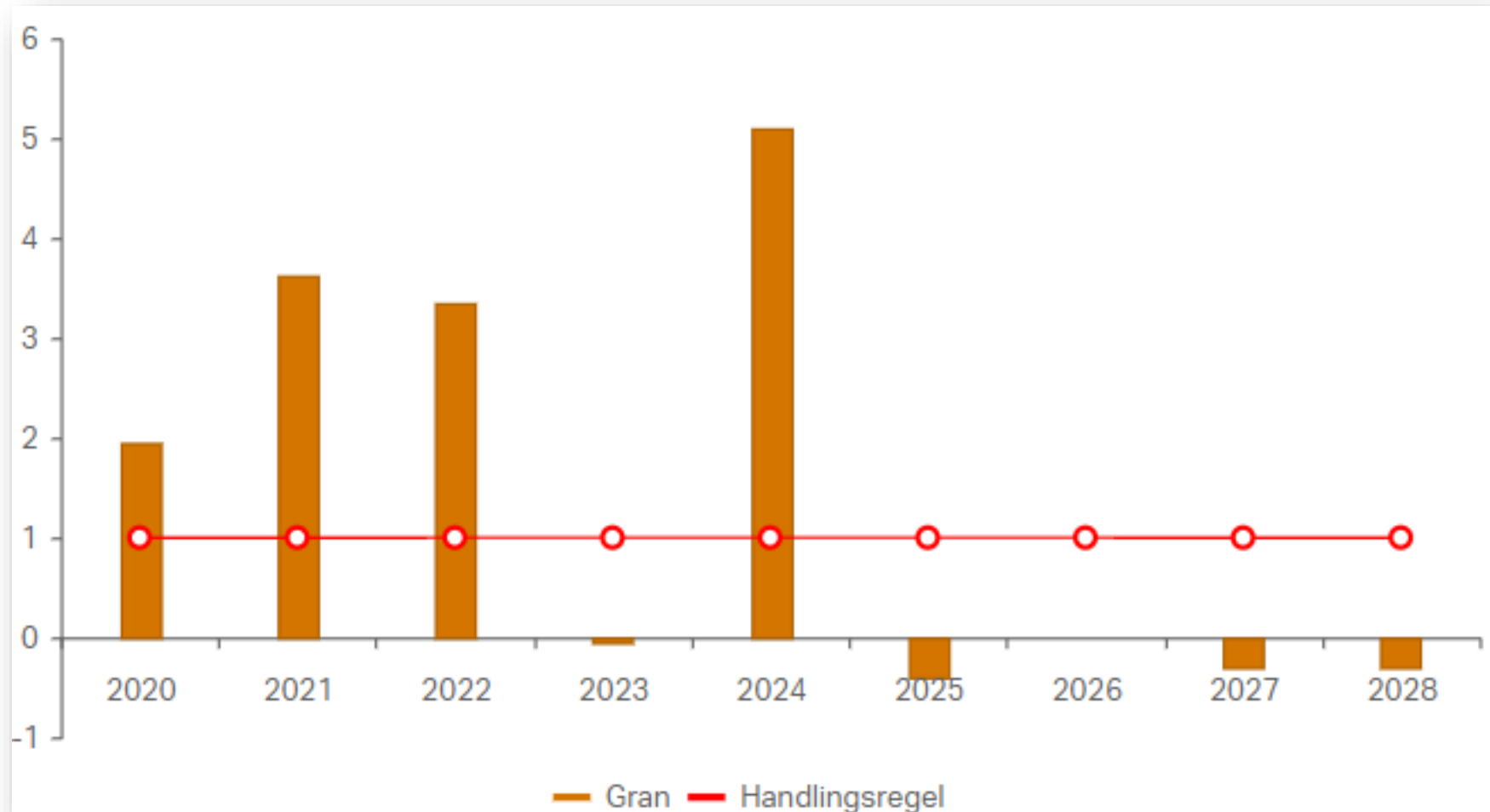
Beløp i 1000

	Budsjett 2024	Økonomiplan			
		2025	2026	2027	2028
Sum inntekter	-1 426 512	-1 500 023	-1 495 085	-1 481 302	-1 481 917
Sum utgifter	1 388 608	1 470 471	1 435 738	1 410 693	1 410 639
Brutto resultat	-37 904	-29 552	-59 347	-70 609	-71 278
Netto finansutgifter og inntekter	101 448	94 399	117 641	133 492	134 382
Motpost avskrivinger	-59 000	-59 000	-59 000	-59 000	-59 000
Netto resultat	4 544	5 847	-706	3 883	4 104
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-4 544	-5 847	706	-3 883	-4 104
Årsresultat	0	-0	-0	-0	-0
Netto resultat i prosent av sum inntekter	-0,3 %	-0,4 %	0,0 %	-0,3 %	-0,3 %

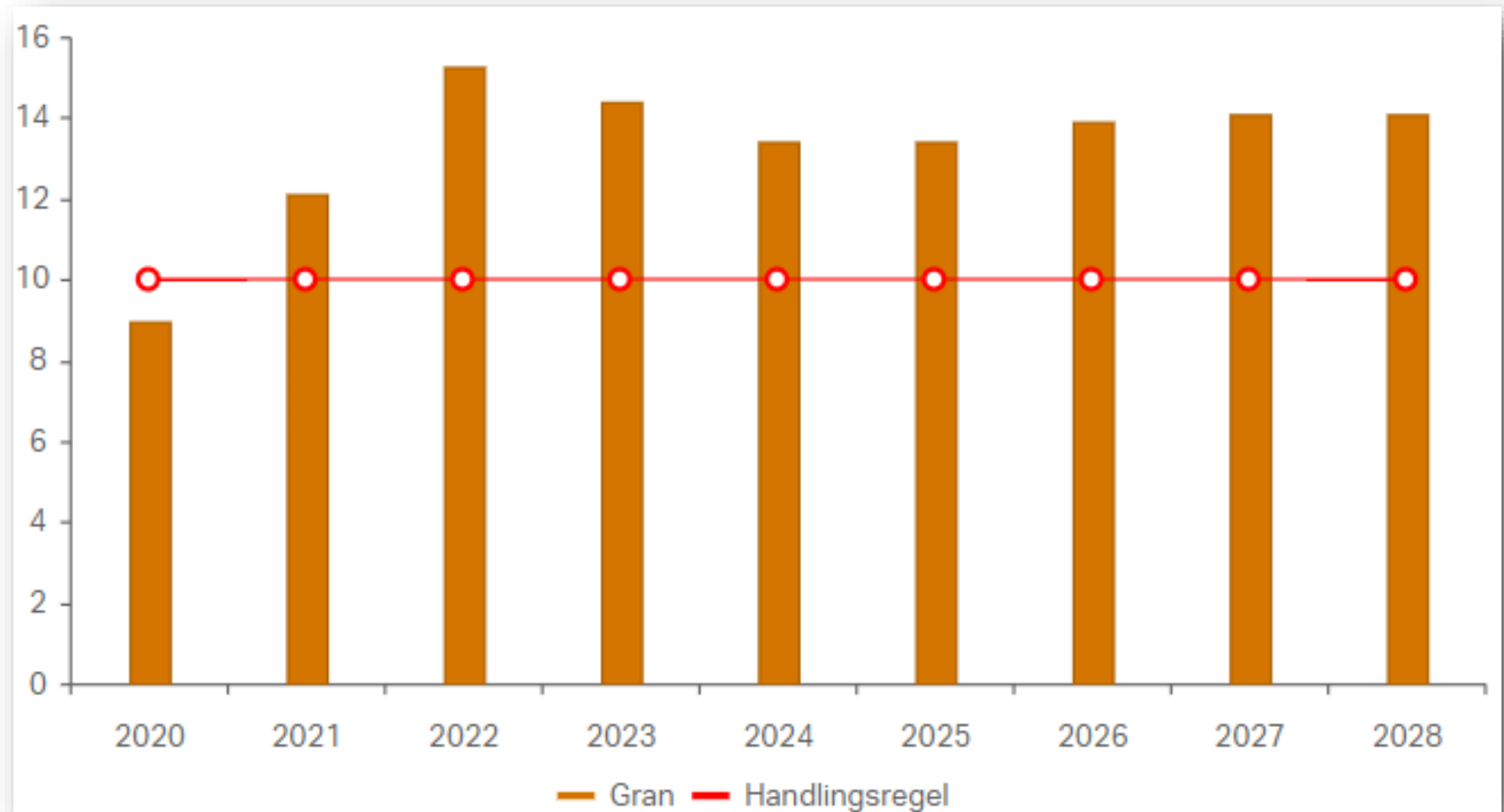

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter

Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter

Investeringer - samlet

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2025	2026	2027	2028
Investeringer i varige driftsmidler	371 457	865 306	433 206	85 485
Tilskudd til andres investeringer	1 275	1 000	2 375	1 900
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 957	2 957	2 957	2 957
Sum finansieringsbehov	375 689	869 263	438 538	90 342

Finansiering av investeringer - samlet

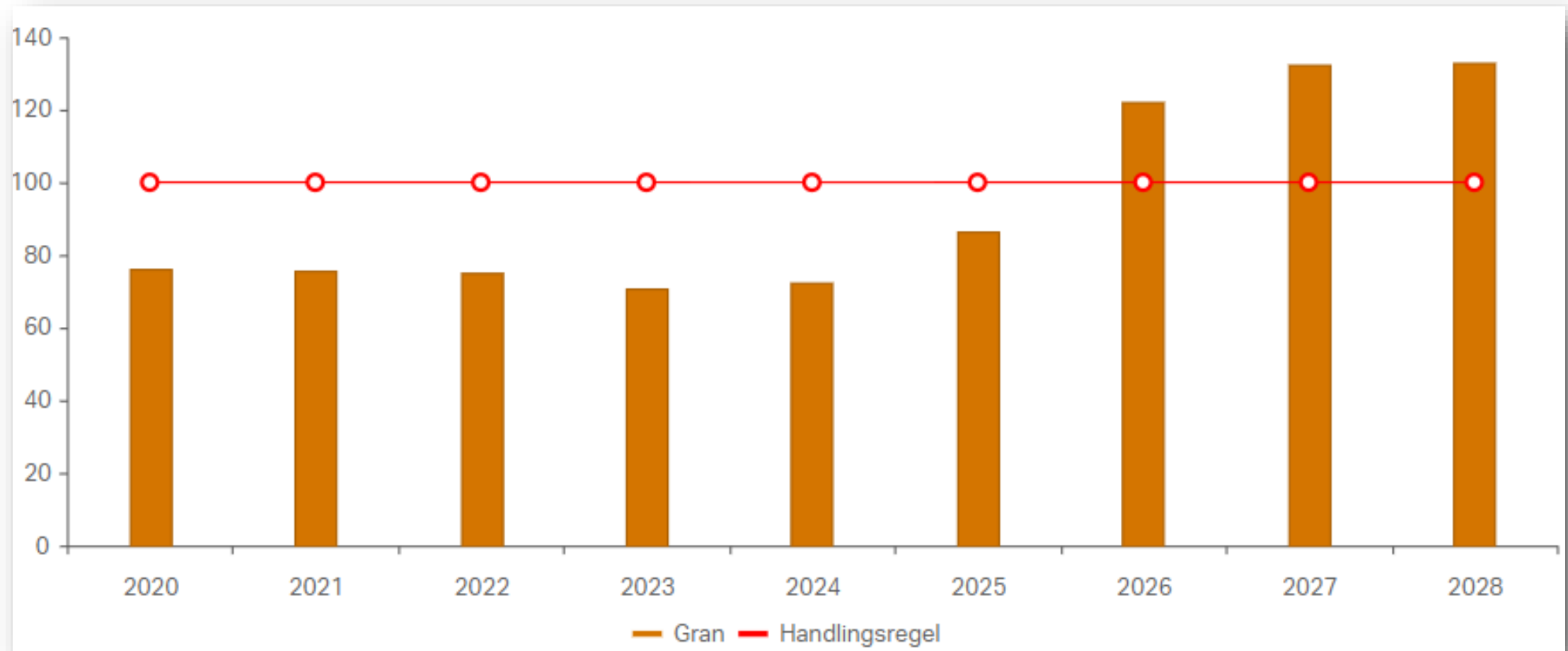
Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2025	2026	2027	2028
Kompensasjon for merverdiavgift	-48 098	-138 738	-69 062	-5 726
Tilskudd fra andre	-16 746	-127 574	-156 002	0
Salg av varige driftsmidler	-50	-50	-750	-50
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-1 406	-1 406	-1 406	-1 406
Bruk av lån	-266 370	-599 189	-209 767	-81 609

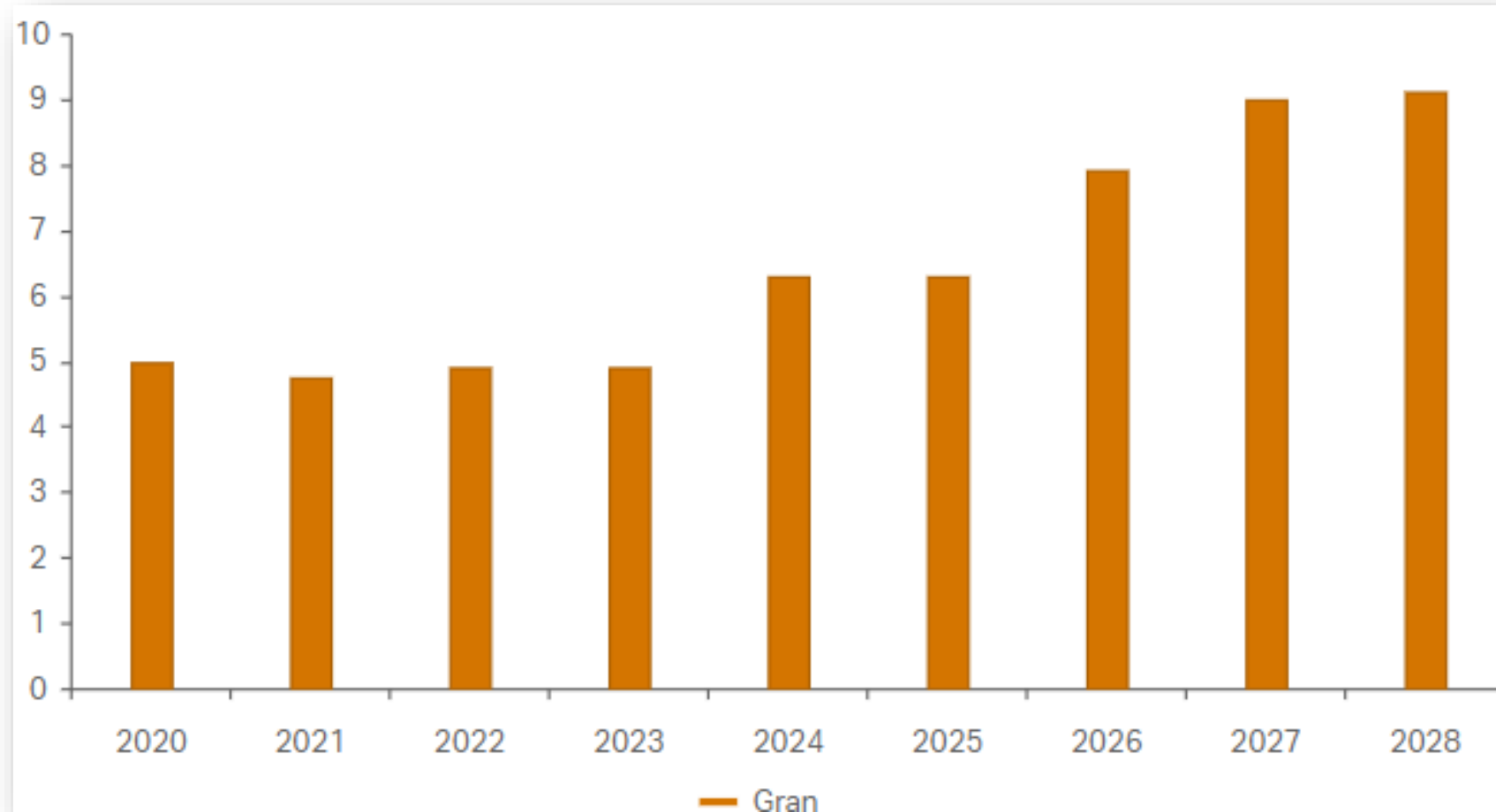

Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter

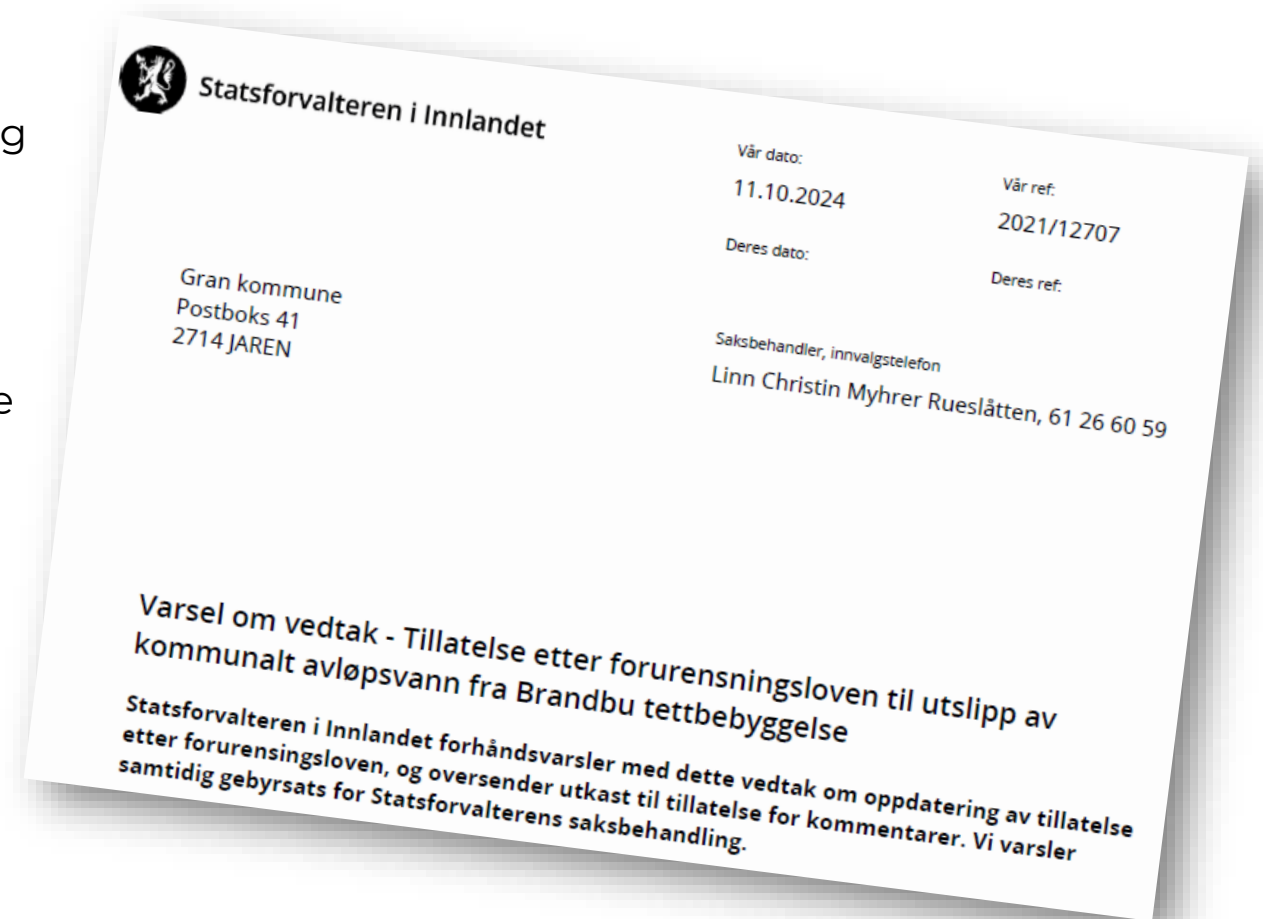
Netto finans og avdrag i prosent av brutto driftsinntekter

Investering – ikke innarbeidet

- Varslet innebærer at det skal være nitrogenfjerning ved Brandbu renseanlegg fra 2030.
- Dersom vi skal klare det, må vi begynne å bygge i 2028, altså innenfor økonomiplanperioden.
- I investeringsplanen til VA er det forutsatt bygggestart i 2030. Dette betyr at vi må framskynde investeringene i prosjekt MP-27 med 2 år.
- I varslet peker også Statsforvalteren på at det ikke er tilstrekkelig rensekapasitet til å tilknytte flere abonnenter. I så fall kan det føre til byggestopp i kommunen.
- Rådmannen er ikke helt enig i den konklusjonen. Det vil bli påpekt i tilbakemeldingen til Statsforvalter.
- Vi overholder rensekravene pr. i dag.

Rådmannens prioriterte tiltak

- 10 millioner nedtrekk fordelt på budsjettområdene, innarbeidet som konkrete tiltak
- budsjettrammen for Helse og omsorg er styrket så langt mulig, i tråd med behovsutviklingen. Videre har også Familie og velferd, og Oppvekst økte tjenestemessige behov som rådmannen har måttet ta i betraktning.
- lavere avdrag på gjeld (ikke på minimum ennå...)
- tiltak for å rekruttere og beholde helsepersonell
- gjennomføring av ny barnehage- og skolestruktur
- prosjektering og gjennomføring av investeringer

Spesielle bestillinger/saker

- Lokaler til ny driftsstasjon (samferdsel) - innarbeidet
- Rekruttere og beholde helsearbeidere i turnus - innarbeidet
- Carport i hjemmetjenesten - innarbeidet
- Kirkens behov – delvis innarbeidet drift, innarbeidet investering
- Søknader om kommunal støtte
 - Operafest Røykenvik – synliggjort men ikke prioritert
 - Glasslåven kunstsenter – synliggjort men ikke prioritert
 - Bjoneroa kulturbygg – synliggjort men ikke prioritert

Budsjettprosess 2024

Budsjett og økonomiplan 2025-2028

FSK vedtar plan for budsjett-prosess	KST behandler årsberetning og årsmelding	FSK behandler 1. tertial-rapport	Budsjett-konferanse med planer og mål, investerings-plan og framskrevet budsjett	KST behandler 1. tertial-rapport
11.4	30.5	6.6	13.6	20.6

FSK behandler 2. tertial-rapport	Rådmannens budsjettforslag legges fram for KST KST behandler 2. tertialrapport	Budsjettarbeids-møte for alle folkevalgte med informasjon, spørsmål og veiledning	FSK vedtar innstilling til budsjett og økonomiplan og sender ut på høring	KST vedtar budsjett og økonomiplan
10.10	24.10	31.10	28.11	19.12

Politisk prosess høsten 2024

- Rådmannen legger fram sitt budsjettforslag i kommunestyret 24. oktober
- Budsjettarbeidsmøte med alle folkevalgte 31. oktober
- Kvalitetssikring av forslag fra politiske partier innsendelse senest 26. november kl 10.00
- Formannskapet vedtar budsjett ut på høring 28. november
- Kvalitetssikring av forslag fra politiske partier innsendelse senest 17. desember kl 10.00
- Kommunestyret sluttbehandling 19. desember
- Spørsmål og svar i Framsikt gjennom hele perioden

Prosess og medvirkning (adm.)

- Involvering av ledere og medarbeidere
 - Innspill og detaljbudsjettering med ledere og nøkkelpersoner i budsjettområdene
 - Involvering av lokale arbeidsmiljøgrupper
 - Ansatte har blitt invitert til å komme med forslag gjennom Innsikt (Forms)
 - Svar på politiske spørsmål underveis
- Medbestemmelse og medvirkning på overordnet nivå
 - Tre formelle drøftingsmøter med HTV
 - AMU avgir høringsuttalelse i nov/des
- Prosess i rådmannens ledergruppe
 - Helhetlig diskusjon på overordnet nivå

Tid	Agenda 31. oktober 2024
09.00-09.10	Velkommen v/ordfører og rådmann
09.10-09.40	Rådmannens innledning
09.40-09.50	Pause
09.50-10.00	Rådmann, stab og støtte
10.00-10.15	Kultur og samfunn
10.15-10.40	Helse og omsorg
10.40-10.50	Pause
10.50-11.10	Familie og velferd
11.10-11.30	Oppvekst
11.30-11.40	Introduksjon av cafedialog
11.40-12.20	Lunsj
12.20-14.50	Cafedialog: 5 x 25 min + 5 min pause/forflytning
14.50-15.00	Oppsummering i plenum
15.00-16.00	Opplæring i Framsikt for de som skal jobbe med budsjettforslag

GRAN KOMMUNE

Publisering

Web-versjon legges ut på kommunens hjemmeside innen fredag 25. oktober 2024 klokka 12.00.

Dokumentversjon publiseres sammen med saksframlegg i forkant av innstillingsmøte i formannskapet 28. november 2024.

GRAN KOMMUNE

AAA Søk...

Hjem / Tjenester / Planer og prosjekter / Planer / Budsjett- og økonomiplanprosess 2025–2028

Budsjett- og økonomiplanprosess 2025–2028

[Lytt til teksten](#)

På denne siden finner du dokumenter fra arbeidet med budsjett og økonomiplan for perioden 2025–2028.

5. august 2024 - Formannskapets budsjettarbeidsøkt

13. juni 2024 - Kommunestyrets budsjettkonferanse

Politiske spørsmål og svar i budsjettprosessen

Rådmannens budsjettforslag 2025–2028

Illustrasjonsfoto: Karoline Berven / Gran kommune

Introduksjon

Rådmannens innledning →

Politiske spørsmål og svar

